

Ruimte en sociale praktijken?

- Ontwerp : functies en gebruikers
- Ruimtelijk determinisme
- Ruimtelijk kader: interacties
- Actorcentrisme
  - Individuen? Handelingen?
  - Groepen? Praktijken?
  - Verenigingen/Instellingen/Organisaties
- Wat is de wisselwerking?
- Waar liggen macht en legitimiteit?

Sociale geografie van de stad

- Geologische metafoer
- Accumulatieregime
- Ruimtelijke orde – sociale reproductie
- Sociaal-economische geografie
- Centrum – polycentra – lokaal - periferie
- Sociale stratificatie
- Politiek-administratieve orde

Publieke ruimtes in de sociale geografie

Henri Lefebvre : production de l'espace social

Socio-physical, material space is seen, generated and used. The actual, concrete, 'real' space

Mental concepts, ideas, idealism and abstractions about space, the spatial arts, knowledges and sciences

First space: perceived space spatial practice (l'espace perçu)

Second space: conceived space representations of space (l'espace conçu)

Third space: lived space spaces of representation (l'espace vécu)

Social space as experienced (physically, emotionally, intellectually, ideologically, etc.). The lived social relations of users

Figure 1: Spatialised triadetic

Spatial Triad

Spatial Practice	Representation of Space	Representational Spaces
Physical space (nature)	Mental Space (abstractions)	Social Space (Sensation/action)
Perceived	Conceived	Lived
Daily routines align with routes between places	Scientists, planners, technocratic subdividers	Inhabitants and users (artists who just describe)

Le droit à la ville

- Plan, projet et vision
- La place dans la ville
- Centralités et échelles
- Rencontre espace conçu + perçu
- Dans espace vécue= carte mentale collective
- Médiation des pratiques sociaux

Goffman: presentation of the self

Traffic relationships (Goffman- 1922/82)

- Public behaviour
- Signaling in culture
- Forms of self use of props, concealing and making expressions
- Other
- Discontinuity of self
- Social structural processes
- Cultural scripts
- Occasions
- Strategic self-interest
- Impersonality of rituals
- Forms of self use of rituals, lying of faces, use of props, concealing and making expressions
- Presentation of self in everyday life

Figure 1.1. Goffman's Model of Interaction

Urbanity: The strength of weak ties

Weak ties (Granovetter)

- Sterke band: familie, vrienden
- Zwakke band: potentiële banden
- Afwezige band: geen of zonder betekenis

Flowchart illustrating Granovetter's theory of weak ties:

- Granovetter Transitivity
- Only weak ties are local bridges
- Weak ties reduce path lengths (i.e. speed diffusion)
- Networks w/ more weak ties have shorter paths
  - faster change
  - ability to coordinate
- Individuals w/ more weak ties will be closer
  - job opportunities
  - access to resources

Additional factors: Lots of time w/ A and w/ B means some time w/ A+B; Similarity breeds liking; Cognitive Dissonance.

Relations éphémères

- Ruth Soenen: Ethnografie
- Sociale praktijken & Publieke ruimte
- 8 maanden Tram 12 - Antwerpen
- Observatie voorbijgaande relaties

Het kleine ontmoeten

Ontmoeten?

Het ontmoeten op de tram

- Ontwijken - Eviter
  - Civiele onopvallendheid (Goffman)
- Korte hulp relaties- Entre aide brève
  - Restrained help (Lofland)
- Vlottende sociale relaties- Flottand
  - Babies en dieren!
- Indruk maken -Impressioner
  - Macho gedrag
  - Elkaar bekijken
- Negatieve relaties en conflict
  - Tickets / plaats....;

De publieke ruimte

Lyn Lofland (1937)

- A world of strangers (1973)
  - Anonimiteit + Living with strangers
  - Sociale ruimte: ruimte + verhoudingen
- The public realm (1998)
  - The private realm: intimate
  - The parochial realm: communal
  - The public realm: fleeting

Publieke ruimte = Verhouding van verhoudingen

De publieke ruimte

- Ontwijken, kortstondige hulp, vlottend, negatief, impressionant
- Constructie van identiteit
- Vlottende verhoudingen, ambivalentie, veelvormig
- Drie in één!

Ook communautair en privaat

Privaat

- Mobile phones
- Face to face met koppel/kinderen/vrienden
- Bubble
- Ook intieme conflicten
- Soms een "Plug in" met publieke ruimte
- Tijdelijke privatisering: fietsen, autos, afval
- Permanente privatisering: winkels, terras

Communautair

- Kleine of grotere groepen
- Etnisch gedrag
- Conflict tussen leeftijden/ gebruiken
- Soms een "Plug in" met publieke ruimte

Goed gedrag in publieke ruimte

Lyn Lofland: vijf principes

1. Cooperative mobility: beweeglijkheid
2. Civil inattention: beleefdheid
3. Active spectator/listener: alertheid
4. Restrained helpfulness: zorgzaamheid
5. Free from prejudice: tolerantie

Belang van ruimtelijkheid

Hägerstrand (1916 - 2004) Univ. Lund

- Tijds-geografie
- Levenspad: dagelijks, week, enz...
- "Constraints"
  - Capability constraints: fysieke
  - Coupling constraints: contract
  - Authority constraints: territoria en macht
- Tijd-ruimte en sociale praktijken

Daily life path

Jane Jacobs: Persoonlijkheid van de stad: twee(veel)zijdigheid

Delen collectieve ruimte

- Publieke ruimte en tijdelijk ontmoeten
- Sociaal klimaat
- Emergentie (Jacobs 1972): complexe orde van de stad
- Laagdrempelige interacties tussen vreemden
- De kwaliteit van de publieke ruimte
- Rol van professionelen!!!!
  - Tramconducteurs
  - Agenten
  - Cultuur/ Kunst/ Etc....
- Functionalisme?
- Managerialisme?

Tussen plan en gebruik

- Coproductief ontwerpen!
- Planificatie: position + échelles
- Carte mentale – Vision – Ambiance
- Contrôle mental
- Flexibilité + Régie
- Programme + Information
- Ségrégation/ Temporalités/ Médiation
- Civilités – Mentalités - Comportements

Une dialectique pour le piétonnier?

- Centre du Bruxelles cosmopolite
- Placer les places: atmosphères et fonctions
- Echelonner les usages:
  - programme entre local et métropolitain
- Fêter la multiplicité et le partage
- Cogérer la convivialité
  - entre spontanéité et gestion
- Observer, représenter et mettre en débat
- Civilités - Mentalités

Cultuur, gemeenschap en maatschappij

- Significante Referenties
- Burger- Republiek - Staat
  - Polis - La cité
- Gemeenschap
  - «bonding»
  - De Groep
- Maatschappij
  - «bridging»
  - De Ander - Intercultuur

Een stad is geen land

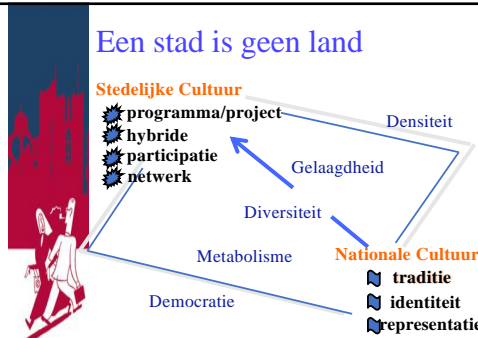
Stedelijke Cultuur

- programma/project
- hybride participatie
- netwerk

Nationale Cultuur

- traditie
- identiteit
- representatie
- territorium

Diagram labels: Densiteit, Gelaagdheid, Diversiteit, Metabolisme, Democratie

Politiek van de verbeelding

- Nood aan een nieuwe discussie
- Stadsproject in de wereld
- Heterotopie, marginaliteit et tijdelijkheid
  - Stad + Wereld = Cosmo-polis

Une ville n'est pas un pays!

